

תיבה ג'-1: פירוק השפעות ההיצע והביקוש ברמת סעיפי מדד המחירים לצרכן

תיבה זו מציגה אמידה של תרומת גורמי היצע וביקוש לאינפלציה על סמך עבודות של Shapiro (2022a,b), שיטה שיושמה גם על ידי ה-OECD לגבי מספר מדינות (OECD, 2022). השיטה מציעה זיהוי של שינויים בלתי צפויים (זעזור עים) במחירים ובכמויות של קבוצות מוצרים, וסיווגם כזעזועי ביקוש או היצע על בסיס ההבחנה אם השינויים במחירי המוצרים היו מתואמים עם עלייה או ירידה של הכמות שנצרכה מהם. הזיהוי נעשה ברמה של תת-סעיפים ממדד המחירים לצרכן ומתבסס על אמידה של משוואות היצע וביקוש במודל VAR (vector autoregression). הזעזועים במודל סווגו כזעזועי היצע וביקוש לפי כיוון השפעתם על המחירים והכמויות, אך רק אם ההשפעה הייתה מובהקת. (יתר הזעזועים סווגו כלא מובהקים). לפירוט על המודל הנאמד ראו Shapiro (2022a,b).

בסיס הנתונים כלל שינויי מחירים ברמת תת-סעיפים של מדד המחירים לצרכן, שאותם מחשבת הלמ"ס. נתונים אלו מוזגו עם שינויים בסך ההוצאות על קבוצות המוצרים המתאימות על פי נתוני חברת שב"א על ההוצאות בכרטיסי אשראי ונתוני חברת "סטורנקסט". השינויים בכמויות הנצרכות נגזרו על ידי ניכוי השינוי במחיר הסעיף מהשינוי בסך ההוצאה עליו.

המודל נאמד על נתוני המחירים והכמויות של 72 תת-סעיפים של מדד המחירים לצרכן, שמשקלם יחד עולה על 90% ממדד המחירים לצרכן ללא דיור. סעיף הדיור ומספר תת-סעיפים נוספים לא נכללו בניתוח, משום שלא ניתן היה לבנות עבורם מדד כמותי בשיטה זו. מספר תת-סעיפים נוספים הושמטו, משום שמחירם אינו נקבע בתנאי שוק על ידי כוחות ביקוש והיצע (למשל תשלומי ארנונה וחשבונות אחרים ומוצרים בפיקוח). בסך הכול כיסה בסיס הנתונים את חלק הארי של סל התצרוכת ללא דיור, וכלל מידע על התפתחות המחירים והכמויות ברמה החודשית מינואר 2016 עד דצמבר 2022.

איור ג'-6.א מציג את פירוק האינפלציה בשיטה זו, כאשר התרומות הומרו לתדירות רבעונית לצורך השוואה עם פירוק האינפלציה ממודל ה-DSGE.

מקורות

Shapiro, A. (2022a), "A Simple Framework to Monitor Inflation", *Federal Reserve Bank of San Francisco Working Paper*, 2020-29.

Shapiro, A. (2022b), "How Much do Supply and Demand Drive Inflation?", *FRBSF Economic Letters* 2022-15 (June 2022).

OECD (2022), "Box 1.1. Supply- and demand-driven inflation in OECD economies", *OECD Economic Outlook*, Volume 2022 Issue 2, No. 112.